

бізнес під вимоги спрощеної системи оподаткування, а й надасть інформацію для аналізу, висновків і пропозицій у разі необхідності подальшої оптимізації оподаткування агробізнесу.

Інформаційні джерела:

1. Сиволап І. М. Проблема використання іноземних організаційно-правових форм суб'єктів господарювання з метою розмивання податкової бази та виведення прибутків з-під оподаткування. Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України: зб. матеріалів II наук.-практ. кругл. столу (м. Ірпінь, 16–17 травня 2019 р.). Ірпінь: НДІ фіскальної політики, 2019. С. 137–139.

2. Шпортюк Н. Л. Зарубіжний досвід державної підтримки агропромислового комплексу. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 7. doi: 10.32702/2306-6814.2019.7.130.

3. Сидоренко Р. В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 12-2. С. 173–176.

4. Дема Д. І., Пивовар А. М., Карпишин Ю. А. Формування репродуктивного механізму державного регулювання діяльності агрохолдингів. Ефективна економіка. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6999> (дата звернення: 31.10.2022).

5. Гнатишин Л. Б., Прокопишин О. С., Малецька О. І. Модернізація системи оподаткування підприємств з урахуванням європейського досвіду. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/72.pdf (дата звернення: 30.10.2022).

УДК 332:1

І.М. Сисосва, д-р екон. наук, доц. (*ВННІЕ ЗУНУ, Вінниця*)

О.Б. Погрішук, канд. екон. наук, доц. (*ВННІЕ ЗУНУ, Вінниця*)

ЕКОНОМІЧНИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Пандемія створила економічну проблему, яка стала визначальною для подальшої кар'єри більшості керівників. З огляду на масштаби цієї проблеми, багато хто переймався, що керівники будуть змушені відсунути на задній план важливість екологічних, соціальних і управлінських питань (ESG). Тим не менше, дослідження, яке проводилось KPMG, показує, що керівники й надалі активно переймаються згаданою проблематикою, зокрема соціальною (S) складовою ESG. Майже дві третини (63%) заявили, що реагування на

пандемію змусило їх зосередитися на соціальному компоненті їхньої ESG програми. Це не означає, що керівники відходять від екологічної (E) складової ESG. Керівники вищої ланки чудово усвідомлюють, що у наступні десятиліття кліматичні зміни також становитимуть серйозну економічну й гуманітарну загрозу, і що є потреба перебудувати організацію у такий спосіб, щоб підтримувати нову й стійку економіку.

Віддзеркаленням серйозності, з якою керівники ставляться до кліматичного питання, є віра багатьох з них у те, що управління кліматичними ризиками буде визначальним фактором для збереження їхніх робочих місць у наступні п'ять років, – майже 2/3 вважають такий розвиток подій дуже ймовірним [3].

На думку Джейн Лорі, голови міжнародного відділу з корпоративних питань KPMG International, невинна увага до питань ESG під час пандемії і особливий акцент на соціальному вимірі, вказує на той факт, що ефективність роботи в цих сферах – ключ до демонстрації сили і впливу призначення організації. «Реакцією керівників на викликану COVID-19 кризу стало ще більше зосередження на призначенні, яке слугує співробітникам й стейкхолдерам за дороговказ у питанні, навіщо їхня компанія існує і в який спосіб намагається зробити свій внесок у світовий розвиток, – каже вона. – Дослідження демонструє, що керівники виносять на перші позиції порядку денного зусилля, спрямовані на екологічні, соціальні й управлінські питання (ESG) як імперативу для бізнесу, разом з соціальною діяльністю, яка йде пліч-о-пліч з екологічними планами» [1].

В час пандемії, яка вперше за всі часи вразила абсолютно весь світ, багато компаній попали в складну ситуацію, тому, настав час звернути увагу на нефінансові рішення для зміцнення імунітету бізнесу. Одним із них є ESG. ESG (Environmental, Social and Governance) — довілля, соціальна сфера та управління. CSR або корпоративна соціальна відповідальність у поєднанні зі сталим розвитком і формують ESG (Табл. 1).

Спрогнозуємо можливий вплив Covid-19 на довілля, соціальну сферу та управління під час пандемії, через 3-6 місяців, через 12 міс і більше. У табл. 2 згруповано можливі зміни ESC під час пандемії, а також короткострокові (до 1 року) та довгострокові перспективи (більше 1 року).

Серед факторів, які впливають на бізнес, можна відмітити наступні: здоров'я людини (фізичне та психологічне), дохід, спілкування, постійні витрати, поточна робота, ланцюги постачання, готовність до інновацій та інвестицій [2].

Таблиця 1 – Екологічні, соціальні та економічні питання (ESG)

CSR–корпоративна соціальна відповідальність:	Сталий розвиток:
1. Зацікавлені сторони (стейкхолдери)	1. Енергія та викиди
2. Етика	2. Відходи
3. Співробітники	3. Управління ресурсами
4. Благодійність	4. Зелений офіс та виробництво
5. Добробут	5. Відповідальні закупівлі
6. Спільнота	6. Чесна торгівля
	7. Цілі сталого розвитку (ЦСР) ООН, які ще називають «Глобальними цілями» – це загальний заклик до дій, спрямованих на те, щоб покінчити з бідністю, захистити планету і забезпечити мир і процвітання для всі людей у світі.
Довкілля, соціальна сфера та управління (ESG):	
Інтегрована оцінка, управління та звітність, загрози та ризики, прозорість, управління даними.	

Джерело:[2]

Таблиця 2 – Можливі зміни під час пандемії

ESC	В часи CV-19	Через 3-6 місяців після CV-19	Через рік та більше
1	2	3	4
Довкілля	Забезпечення зниження витрат та управління ризиками: - енергоаудити; - рішення з умов праці: світлодіоди, теплоізоляція, оптимізація матеріальних ресурсів, перегляд витрат на утилізацію відходів.	Новий стандарт адаптації: - огляд та інтеграція ризику і висновків COVID-19; - огляд можливостей інвестування в енергоресурси, управління вуглецем і відходами; - відновлення режиму роботи з офісу та/або продовження роботи дистанційно.	Перспективи на майбутнє: - обговорити з зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) всі нові процедури оцінки ризиків COVID-19; - повна інтеграція екологічних ризиків в корпоративний реєстр ризиків.

1	2	3	4
Соціальна сфера	Здоров'я та благополуччя працівника понад усе: - протоколи зв'язку; - програми підтримки співробітників; - зв'язок із зацікавленими сторонами і ланцюгами поставок.	Новий стандарт адаптації: - огляд і інтеграція ризиків і висновків COVID-19; - відстеження змін; - оцінка процедур і протоколів зв'язку.	Перспективи на майбутнє: - протоколи обміну та вивчення цифрових екосистем; - диференційовані плани по роботі і з відряджень; - повна інтеграція соціальних ризиків корпоративний реєстр ризиків.
Управління	Відповідність та чуйність: - прогалини в управлінні, виявлення ризиків COVID-19	Новий стандарт адаптації: - регулювання відновлення робочого середовища в офісі і оновлення відповідних протоколів.	Перспективи на майбутнє: - повна інтеграція ризиків ESG в корпоративний реєстр ризиків.

Джерело:[2]

Хоча пандемія надала компаніям можливість продемонструвати, як вони реально можуть змінити ситуацію у суспільстві на краще, разом з тим корпоративна діяльність ніколи раніше не зазнавала настільки суворого контролю. Щоб отримати підтримку й довіру співробітників, клієнтів і громади, керівники повинні продемонструвати, що призначення їхніх компаній актуальне, має важливе значення та позитивний вплив, що означатиме перехід від загальних формулювань до більш конкретних і вимірюваних підходів.

Інформаційні джерела:

1. KPMG 2020 CEO Outlook | Спецвипуск: COVID-19 Режим доступу: <https://home.kpmg/ua/en/home/insights/2020/09/ukraine-ceo-outlook-2020.html> (Дата звернення: 10.10.2022 року)

2. Сисоева І. М. Екологічні, соціальні та управлінські питання (esg) як імператив для бізнесу в умовах пандемії. Агросвіт. 2021. № 4. С. 31–37. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.4.31

3. О. Khytrova, I. Sysoieva, H. Dolha, V. Peniuk, O. Motuzenko. (2020). "Ensuring the growth of enterprises and organizations through the motivation of managerial staff". International Journal of Economics and Business Administration, 8(2), pp. 219-228. Available: <https://DOI:10.35808/ijeba/454>